

LASTENSUOJELUN MONIALAINEN KEHITTÄMINEN KANTA-HÄMEESSÄ, PIRKANMAALLA JA ETELÄ-POHJANMAALLA 2020 - 2022

Yhteisen tekemisen raameja kehittämisen tiimeille MONNI-hankkeessa.

Sisällys

1. Yhteisen tekemisen raameista sopiminen on tärkeää	2
1.1. Lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden erityisrooli.....	2
2. Tukea ja keinoja samalla kartalla olemiseen	2
3. Työkaluja kehittämisen tiimeissä	3
3.1. Pohdittavaksi ja kokeiltavaksi yhdessä kehittämisen tiimien jäsenten kanssa:	3
3.2. Pohdittavaksi hankehenkilöstölle:.....	3
4. Lasten ja nuorten kokemusasiantuntijatoiminnan eettiset periaatteet lastensuojelussa	3

1. Yhteisen tekemisen raameista sopiminen on tärkeää

Arvo: Kaikkien ajatukset ovat tärkeitä.

Fakta: Emme ilmaise itseämme tai ymmärrä toisiamme samanlaisella tavalla tai puheella.

Tavoitteita:

- Varmistaa, että yksilöllisistä eroista (ihminen ja ammattilainen kokemuksineen) ja vuorovaikutuksen lainalaisuuksista ("vain väärinymmärrys on varmaa") huolimatta olemme kaikki mahdollisimman hyvin samalla kartalla.
- Kaikille syntyisi tunne, että roolit selkeytyvät sekä vastuu jaetaan selvästi ja konkreettisesti --> pyritään selkeisiin lopputuloksiin eli sopimuksiin käytännöistä.
- Lastensuojelun asiakkaana oleva lapsi yksilöllisine tarpeineen halutaan pitää koko ajan ajatuksissa läsnä.

1.1. Lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden erityisrooli

- Tuoda käsiteltäviin asioihin asiakasnäkökulmaa, nuoren henkilön ja/tai lapsen läheisen näkökulmaa.
- Kokemusasiantuntijoiden avulla voi olla mahdollista tarkastella ammattilaisten suunnitelmia rakentavan kriittisesti sekä vahvistaa asioiden käsittelyä lapsenoikeusperusteisesti, vaikkakin se on kaikkien yhteinen tehtävä.
- Lisätä ammattilaisten ja johdon ymmärrystä asiakasnäkökulman ja kokemustiedon merkityksestä.
- Kokemusasiantuntijan ei tarvitse ottaa paineita, että pitäisi sanoa jotain, jos ei ole sanottavaa. Jos ei koe voivansa tuoda siinä hetkessä ajatuksia esiin, kokemusasiantuntija voi jakaa niitä työntekijälle tilaisuuden jälkeen ja he sopivat yhdessä mitä ja miten niitä voi kertoa muille.

2. Tukea ja keinoja samalla kartalla olemiseen

Voisivatko nämä asiat tukea samalla kartalla olemista kehittämisen tiimeissä:

- Luottamus kehittämisen tiimin jäsenten kesken
  - Tutustuminen, työtavoista sopiminen – varsinkin kun käytössä on Teams tai Howspace.
- Yhteinen tilannekuva tiiminä tekemisen mahdollisuuksista (mm. tunnemmeko jo toisemme? asettavatko taustaorganisaatiot ehtoja?)
- Alkuun tulee panostaa, jotta työskentely jatkuu sujuvasti. Käyttämällä aikaa säästetään aikaa?
- Työskentelyn tavoitteen, kaaren ja lopputuloksen oltava selkeitä
  - Tärkeää avata tavoitteet, seuraavat askeleet, mitä kerätyllä tiedolla tehdään, miten kukin vie sovittua eteenpäin
- Dialogisuus (mitä tarkoittaa?) ja osallistujien jaettu käsitys asioiden merkityksistä

Voisivatko keinoina toimia:

- Käytettävissä riittävä ja sopiva aika
  - Tiimin kokoontumisen tiheys ja kesto vaikuttavat siihen, miten kannattaa suunnitella.
- Hyödyn näkeminen ja kokeminen jokaisen ammattikunnan ja osallistujan näkökulmasta.
- Rohkeus tehdä toisin.
  - Muuttuuko mikään jos mitään ei muuta?
- Työskentelyilmapiirin muodostuminen sellaiseksi, että tavoitetila on vahva, mutta muistaa että tavoite ja sen saavuttaminen voi olla pienikin asia.
  - Pienet asiat ovat isoja asioita

3. Työkaluja kehittämisen tiimeissä

3.1. Pohdittavaksi ja kokeiltavaksi yhdessä kehittämisen tiimien jäsenten kanssa:

- Systeminen tiimikäsittely tai sen elementit voivat olla helpottavia asioita (visiokolmio, hypoteesityöskentely)
- Arkielämän esimerkit ja kokemusten kuuleminen ja jakaminen yhteisessä keskustelussa.
  - Minkälaisia hyviä kokemuksia osallistujilla on onnistumisista, että lapsen asiassa monialaisesti työskentely on kulkenut samaan suuntaan ja lapsen tarpeet ovat pysyneet ytimessä?
- Dialogiset menetelmät ja perheterapeutilta tuki: Varmistetaan, että jokainen tulee kuulluksi, reflektiivinen työote, lupa olla ei-tietävä ja sen vahvistaminen.
- Puhe ja kirjoittaminen voivat tukea toisiaan.
  - Esim. seinälle mitä et ole saanut sanoa /halunnut ääneen kertoa? Tai kirjoitusfläppi (Jamboard/Whiteboard) mieleen tulevista kysymyksistä.
  - Sovitaan myös yhdessä työskentelyn aikaisesta mahdollisesta some-jakamisesta.

3.2. Pohdittavaksi hankehenkilöstölle:

- Visuaalisuus kehittämisen tiimin työskentelyssä, lapsi ja perhe sitäkin kautta mukana.
- Dialogin alkulämmittely ja lopussa klousaus. Pienet keskusteluryhmät joista tehdään nostoja. Jos tavataan livenä niin ympyrässä oleminen yhdenvertaista.
- Miten hoidetaan kirjaaminen?
- Koordinaattoreiden keskinäinen oppiminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen, keskinäiset vierailut
  - aika ja tiimi näyttäne, onko mahdollista?
- Ryhmälle alkutehtävä: mikä herättää epäluottamusta tällaisessa yhteisessä työskentelyssä
  - taustalla myös kokeilu ”hyvät käytännöt” --> ”pahat käytännöt”). Auttaisi myös pelisääntöjen luomisessa?

4. Lasten ja nuorten kokemusasiantuntijatoiminnan eettiset periaatteet lastensuojelussa

MONNI-hankkeessa noudatetaan Pesäpuu ry:n yhdessä nuorten kanssa laatimia kokemusasiantuntijatoiminnan eettisiä periaatteita. Kehittämisen tiimeissä käydään yhdessä läpi eettiset periaatteet, jotka ovat:

”Eettiset peliaatteet suojelevat kokemusasiantuntijoita. Toiminnan eettisyyteen on kiinnitettävä huomiota, jotta hyvää tarkoittaen ei tehdä hallaa. Lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja tämä tulee huomioida myös kokemusasiantuntijatoiminnassa. Eettiset periaatteet tukevat myös Pesäpuun visiota, jossa jokainen lapsi on turvassa, osallinen ja arvokas.

Turvassa:

1. Kun lapset ja nuoret jakavat meille kokemuksiaan, meidän tulee huolehtia, että toiminta tukee heidän hyvinvointiaan. Emme riistoviljele kokemustietoutta.

2. Kokemusasiantuntijatoiminnassa haemme ratkaisuja lastensuojelun kysymyksiin. Emme siis vello negatiivisissa kokemuksissa, vaan pyrimme toiminnassamme lähestymään asioita ratkaisukeskeisesti.

3. Jaamme nuorten kokemuksia ja kehittämisajatuksia eteenpäin suojaten lasten ja nuorten identiteettiä.

Osallinen:

4. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on arvokasta jaettavaa, jos vain osaamme kuulla heitä. Kokemusasiantuntijuus ei ole kiinni lapsen iästä, sukupuolesta, etnisestä tai uskonnollisesta taustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muista asioista.

5. Toiminnassamme pyrimme tukemaan lapsia ja nuoria itsenäisinä, aktiivisina toimijoina. Lasten ja nuorten omien vahvuuksien tunnistaminen ja sanoittaminen on keskeistä toiminnassamme.

6. Tiedostamme toiminnassamme, millaiset ammattilaisen tai aikuisen oma asenne ja arvomaailma ovat suhteessa lasten ja nuorten kohtaamiseen ja kokemuksiin. Työntekijällä tulee olla työkaluja ottaa vastaan myös lasten ja nuorten kriittisiä näkökulmia ja huonoja kokemuksia.

7. Kuullessamme lapsia ja nuoria, olemme velvollisia edistämään asioita, joita he nostavat esiin. Kokemusasiantuntijatoiminta tähtää aina muutokseen!

Arvokas:

8. Jokainen lapsi ja nuori on halutessaan hyvä kokemusasiantuntija. On aikuisten tehtävä opetella kuulemaan heitä.

9. Kokemustieto pitää tunnistaa ja tunnustaa itsessään arvokkaana. Uudet, vanhat ja yksittäisetkin kokemukset tulisi nähdä yhtä vaikuttavina ja arvokkaina, eikä verrata niitä keskenään.

10. Emme käytä toiminnassamme lapsia tai nuoria alentavia tai negatiivisesti identifioivia termejä. Sanat ja ilmaisut, kuten kodin ulkopuolelle sijoitettu tai ongelmanuori, ovat leimaavia ilmaisuja.”

<https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2019/10/Kokemusasiantuntijuuden-eettiset-periaatteet.pdf>